

РЕШЕНИЕ

№ 60154

Гр. София, 08 декември 2021 год.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, трето наказателно отделение в открито съдебно заседание на двадесет и осми септември през две хиляди и двадесет и първа година в състав

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЛАДА ПАУНОВА

ЧЛЕНОВЕ: ДАНИЕЛА АТАНАСОВА

КРАСИМИРА МЕДАРОВА

при участието на секретаря ИЛ. ПЕТКОВА и след становище на прокурора от ВКП К. ИВАНОВ, като разгледа докладваното от съдия Медарова наказателно дело № 390/2021 год. и за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на глава XXIII от НПК.

Образувано е по касационен протест на прокурор при Апелативна прокуратура-гр. Бургас. срещу решение № 1/08.02.2021 г. на Апелативен съд–гр. Бургас, постановено по в.н.о.х.д. № 214/2020 г.

В протеста се релевират касационните основания по чл.348, ал.1, т.1 и 2 от НПК. Иска се отмяна на въззивното решение и връщане на делото за ново разглеждане от друг въззивен състав, поради допуснати съществени нарушения на процесуалните правила и нарушение на материалния закон, довело до неправилно потвърждаване на оправдателната присъда на първата инстанция.

В протеста се излагат подробни съображения в подкрепа на касационното основание по чл.348, ал.1, т.2 от НПК, като се акцентира на неправилната оценка на показанията на свидетеля Б. С., /наказателното производство, по отношение на когото е приключило с влязла в сила осъдителна присъда/ които неправилно са оценени като необективни, поради липсата на други подкрепящи ги доказателства. Изразява се несъгласие с тезата на въззивната инстанция за изолираност на приобщените обяснения на С. в частта относно авторството на деянието на двамата подсъдими, Д. и Н., като се сочи че изводите на съда не почиват на вярна интерпретация на доказателствената съвкупност и са формирани чрез игнориране на съществени доказателства в подкрепа на обвинението. Прокурорът прави детайлна оценка на обясненията на свидетеля С. от досъдебното производство, депозирани в качеството му на обвиняем, пред съдия от съответния съд, приобщени към материалите по делото по реда на чл.281, ал.2 от НПК и застъпва тезата, че чрез проведения разпит са събрани преки доказателства срещу двамата подсъдими. Изтъква, че първият съд неоснователно е игнорирал приобщените обяснения като негодно доказателствено средство, без да съобрази, че на тях е основана осъдителната присъда срещу свидетеля С., фактите по която

противоречат на възприетите по настоящото дело от контролираните съдебни инстанции срещу двамата подсъдими Д. и Н.. Сочи, че обясненията на С. от досъдебното производство, депозиран като обвиняем, надлежно приобщени по делото са обективни и достоверни, поради взаимната им кореспонденция с цялостния доказателствен материал, докато дадените от него в съдебно заседание като свидетел, не намират опора в други доказателства, както и в отделните разпити самият свидетел съобщава противоречиви факти. За годността на приобщените обяснения на свидетеля С. се изтъква депозирането им по реда на чл.222 от НПК /предишен чл.210, ал.3 / в присъствието на защитник, както и обстоятелството, че към датата на провеждане на разпита, подсъдимите Д. и Н. не са били привлечени като обвиняеми по делото и присъствието им при разпита на С. не е било процесуално допустимо. Отделно, провеждането на разпита пред съдия се оценява като гаранция за доброволното депозиране на обясненията и в подкрепа на тяхната обективност.

Възражава се срещу оценката на гласните доказателства, събрани при разпитите на свидетелите М. Г., В. Х., Т. С., Д. Х., Ш. и С. за създаденото у подсъдимия Д. убеждение, че пострадалият е поръчител на атентата срещу него през 2002 г., което по естеството си представлява личен мотив за отмъщение, както и наличните свидетелски показания за формирано убеждение от страна на пострадалото лице С., че подсъдимият Д. готви покушение спрямо него, предвид отправените заплахи и рекет. В същата насока се оценяват и данните по делото, че пострадалият е бил неспокоен от присъствието на свидетеля С., поради близките му отношения с подсъдимия Д. и собствените му влошени отношения с този подсъдим.

В протеста се застъпва становище за неправилна оценка на доказателствата по делото, свързани с кражбата на автомобила на С. и съдействието от Д. да му бъде върнат, поради наличието на вещи, свързани с посегателството спрямо С., каквито данни се съдържат в приобщените обяснения на С., по реда на чл.281, ал.2 от НПК. Възражава се срещу отхвърлянето на същите обяснения в частта за предадена му парична сума във валута от подсъдимия Н. като възнаграждение за извършеното убийство, които намират подкрепа в останалите доказателства по делото, а именно показанията на свидетелката Н., данните от протокола за претърсване и изземване на пари от жилището ѝ, наличността по банковите сметки на С.. В заключение се сочи, че приобщените обяснения на С. от досъдебното производство за съучастието на подсъдимите Д. и Н. в убийството на С., са проверени по надлежния процесуален ред, при което е доказана тяхната обективност и истинност. Отделно се посочва, че с оглед характера на подготвяното престъпление, съвместните действия на подсъдимите се характеризират с конспиративност и обезпечаване липса на свидетели, което не изключва достоверността на заявеното от С.. Счита се, че от събраните доказателства за честа комуникация между подсъдимите и С. през процесния период, активната позиция на Д. по връщането на лекия автомобил, в който се съхранявали материали, необходими за извършване на покушението срещу С., се установява съпричастността на този подсъдим към инкриминираното деяние. Както и че по делото са събрани достатъчно убедителни доказателства за помагачеството на Д. и това на Н. чрез снабдяване с оръжието на престъплението от първия и предаване на паричното възнаграждение на С. от втория. Съучастието на подсъдимия Д. под формата на подбудителство и помагачество и това на Н. като помагач се счита за установено от доказателствата по делото за действията им по обезпечаване и предаване на оръжието на С., в наследствената къща на подсъдимия Н., с посредничеството на когото е предадено и заплащането на възнаграждението

за убийството. Сочи се, че са доказани по несъмнен начин доверените отношения между двамата подсъдими и свидетеля С., за което свидетелства и факта, че С. се е обадил на Н. непосредствено след прострелването на жертвата.

Подбудителската роля на Д. се намира за установена от данните по делото за активното му участие в подготовката на престъплението и установената липса на личен мотив от страна на С. за извършване на убийството. Сочи се, че непълният доказателствен анализ на въззивния съд е довел и до неправилни изводи за авторството на деянието, включително и за мотива на свидетеля С. да умъртви С.. В заключение се иска отмяна на въззивното решение и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд.

Срещу въззивното решение е депозирана и касационна жалба от частните обвинители и граждански ищци Р. и Й. С., чрез повереника им адв. С., в която са релевирани касационните основания по чл.348, ал.1, т.1 и 2 от НПК. В жалбата се сочи, че въззивният съд е допуснал съществено нарушение на процесуалните правила, изразяващо се в неправилна оценка на показанията на свидетеля С., депозирани от него като обвиняем по делото, приобщени чрез прочитане в съдебно заседание, като независимо, че ги е оценил за годно доказателство, неаргументирано е отхвърлил тяхната достоверност по отношение на авторството на двамата подсъдими. Твърди се, че цитираните гласни доказателства намират опора в множество свидетелски показания, изходящи от М. Г., Т. С., Р. С., М. М. и др. за това, че пострадалият е иницирал покушението срещу подсъдимия Д., което е било мотива този подсъдим да организира и подготви процесното деяние. Посочват се доказателствата за отправени заплахи от Д. спрямо С., за активното му участие по връщане на автомобила на С., в който са били държани оръдия на престъплението. Сочи се, че въззивният съд не е отчел липсата на мотив С. да осъществи убийството, както и доказателствата, че това му е било възложено от подсъдимия Д., със съдействието на Н. .

Акцентираща се върху показанията на свидетеля Б., които кореспондират на обясненията на С., както и на тяхната процесуална годност да се ползват за проверка на същите, без това да засяга правото на защита на подсъдимите. Отделно се сочи, че неоснователно са игнорирани показания на Н., в които се съдържат данни за предадена му от Д. чанта, която впоследствие той е дал на С., което потвърждава обясненията на последния, че в чантата е била пушката, с която е извършено убийството. По изложените съображения се иска отмяна на решението и връщане на делото за ново разглеждане от друг въззивен състав.

Срещу решението на въззивния съд е постъпила касационна жалба и от частния обвинител и граждански ищец Й. М., чрез повереника й адв. К. Ч., с оплаквания по чл.348, ал.1, т.1 и 2 от НПК. В жалбата се възразява срещу обективността на направения доказателствен анализ от въззивния съд, който е непълен и е довел до неправилен извод за изолираност на обясненията на свидетеля С. от досъдебното производство като обвиняем по делото.

В писмено допълнение към касационната жалба на частния обвинител и граждански ищец М. се излагат допълнителни доводи в подкрепа на процесуалната годност на обясненията на С. от досъдебното производство, прочетени по реда на чл.281, ал.2 от НПК и се изтъква същественото им значение в насока доказаността на обвинението. Частното обвинение се позовава на предходните въззивно и касационни производства по делото, които са възприели за доказана обвинителната теза, на базата на аналогична доказателствена съвкупност, поради което счита, че няма основание за различни изводи по фактите и развитието на съдебната практика не е от естество да промени доказателствената оценка на тези доказателства. Излагат се и съображения за неправилна оценка на гласните доказателства, които

подкрепят приобщените обяснения на С. за мотива на Д. да извърши убийството на пострадалия и обективизираното заплашително и рекетиращо поведение, което е демонстрирал по отношение на него. Отделно, в подкрепа на заявеното от С. се сочат доказателствата по връщането на лекия автомобил на С. и активната роля, която е изиграл Д., както и данните по делото за голям размер парични средства, които С. е внесъл по банков път и предал на приятелката си за съхранение. В заключение се застъпва позицията за непълнен и неаргументиран доказателствен анализ от страна на въззивния съд, който е довел до неправилно установени факти и извод за недоказаност на обвинението. По изложените съображения се поддържа искането за отмяна на решението и връщане на делото за ново разглеждане от друг въззивен състав на същия съд.

Срещу протеста на прокурора и жалбите на частните обвинители и граждански ищци, в срока по чл.351, ал.4 от НПК е постъпило писмено възражение от защитника на подсъдимия Д., адв. Л., с което се иска да се оставят без уважение същите и да се остави в сила въззивното решение. Защитата намира за правилно становището на апелативния съд, съгласно което надлежно приобщените обяснения на С. като обвиняем са изолиран източник на доказателства за участието на двамата подсъдими в извършването на убийството и не представляват солидна база за постановяване на осъдителна присъда. Счита, че процесуалната годност на тези доказателства не води до несъмнен извод за тяхната обективност и достоверност в съдържателен план. Застъпва позицията, че заявеното от този свидетел не намира кореспонденция в съществени части - за проведени между него и подсъдимия Д. срещи по уговаряне на убийството, относно съветите и разясненията по неговото осъществяване, включително и чрез предоставяне на учебник по криминалистика, почистването на дрехите след деянието и предаването на парични средства преди извършването му с цел разходи по подготовката и след смъртта на пострадалия като възнаграждение за свършена работа. Аналогична теза се поддържа и по отношение снабдяването с оръжието на убийството и пътуването до [населено място], останали неподкрепени и от проведените следствени експерименти, включително и опровергани от обясненията на подсъдимия Н., в които той изрично отрича участието си по предаването на пушката на С.. Отделно се сочи, че помагаческите действия на двамата подсъдими са лимитирани от обвинението чрез посочването на конкретни факти, включени в обвинителния акт, поради което поведението им по извършване на други не инкриминирани действия е ирелевантно за доказаността на обвинението – предаването на оръжието и връщането на отнетия от С. лек автомобил, снабдяването с парични средства в различни периоди, преди и след деянието. Оспорва се доказаността на твърдението, че подсъдимият Д. е имал мотив да извърши убийството, което се опровергава от събраните доказателства. Липсата на обективна страна, според защитата обезсмисля изследването на субективния елемент от деянието. В заключение се поддържа тезата за неоснователност на касационните протест и жалби.

В съдебно заседание пред касационната инстанция прокурорът от ВКП поддържа протеста срещу въззивното решение по наведените касационни основания, съобразно изложените в същия подробни съображения за допуснато нарушение на процесуалните правила и материалния закон при потвърждаването на оправдателната присъда на окръжния съд. Счита, че по делото са елиминирани важни гласни доказателства в подкрепа на обвинението, които са посочени в протеста, която теза поддържа. По изложените съображения моли за отмяна на решението на въззивния съд и връщане на делото за ново разглеждане от друг въззивен състав на апелативния съд. Намира жалбите на частните обвинители и

граждански ищци за основателни и счита, че следва да се уважат, като се отчетат изложените в тях доводи за обективността на обясненията на С. от досъдебното производство, приобщени по надлежния ред.

Пред ВКС подсъдимият Д., редовно уведомен не се явява. Представява се от упълномощените защитници адв. К. и адв. Л.. В пледоарията на адв. К. пред ВКС се изтъква кратката позиция на прокурора по протеста и липсата на достатъчно изложени аргументи в подкрепа на искането за отмяна на въззивното решение. Защитата намира, че показанията на свидетеля Б. не могат да послужат за проверка на обясненията на С., както и за доказване на обвинението. Счита, че решаващите съдилища са направили подробен и верен анализ на доказателствената съвкупност и правилно са постановили оправдателните си актове, поради което въззивното решение следва да се остави в сила.

Защитникът на подсъдимия Д., адв.Л. пред ВКС моли за оставяне без уважение на протеста и жалбите на частните обвинители и граждански ищци, като се отчетат подробните съображения от писменото ѝ възражение срещу тях. Намира, че основното оплакване, изложено в тях е за необоснованост на съдебните актове, което не е касационно основание. Счита, че показанията на свидетеля С. от досъдебното производство не са подкрепени от други доказателства и правилно не са кредитирани за обективни, включително и поради това, че са дадени от обвиняемо лице, което не носи наказателна отговорност за тях. Поддържа възражението срещу обема на обвинението, който прокуратурата недопустимо разширява чрез включване на не инкриминирани фактически действия от страна на двамата подсъдими. Сочи, че при недоказано авторство на подзащитния ѝ, наличието на мотив да извърши убийството няма отношение към неговата вина.

Подсъдимият Н., редовно уведомен не се явява пред ВКС. Представява се от упълномощения защитник адв. Е., който моли да се оставят без уважение протеста и жалбите на частните обвинители и граждански ищци и да се остави в сила решението на въззивния съд. Счита, че обвинението спрямо подзащитния му не почива на обективни факти, а на непотвърдени констатации за участието на подсъдимия Д. в извършването на убийството. Позовава се на установеното лъжесвидетелстване на свидетеля К. за издирване на откраднат от С. лек автомобил и възобновяването на това основание на делото по отношение на Н., както и сочи, че през този период подсъдимият не се е намирал в пределите на страната. Показанията на свидетеля С. счита, че се дискредитират от честата им промяна в съдържателен план. В заключение посочва, че липсата на доказателства за участието на подсъдимия Д. е от съществено значение за недоказаността на обвинението и спрямо Н., поради връзката между тях, която е залегнала в обвинителния акт. Позовава се и на позицията на окръжния прокурор по делото, че подсъдимият Н. следва да се оправдае, поради недоказаност на обвинението спрямо него.

Частните обвинители и граждански ищци, редовно уведомени не се явяват и не се представляват. Представят писмена позиция в подкрепа на жалбите, приобщена по реда на чл.351, ал.4 от НПК като допълнение към тях, описана по-горе.

Върховният касационен съд, трето наказателно отделение, след като обсъди доводите на страните и в рамките на законовите си правомощия по чл.347, ал.1 от НПК, намира за установено следното:

Касационният протест на прокурора и жалбите на частните обвинители и граждански ищци са подадени в законния срок по чл.350, ал.2 от НПК и от активно легитимирани страни, поради което са допустими, като разгледани по

същество се прецениха за основателни, макар и не по всички поддържани в тях съображения.

Еднопосочната позиция на държавното и частно обвинение, съдържаща се в инициращите производството процесуални документи и аналогичните доводи в подкрепа на същата, позволява общото им разглеждане и отговор по поставените в тях въпроси.

Преди да се отговори на касационните оплаквания по същество е необходимо да се очертае предмета на касационната проверка и нейните предели, с оглед множеството проведени предходни съдебни производства по делото, включително и възобновяване на част от тях, на самостоятелни основания спрямо всеки един от двамата подсъдими – Д. и Н., както и с оглед приключването на производството по отношение на едно от обвиняемите лица, Б. С., с влязла в сила присъда, което участва като свидетел по настоящото дело.

Съдебното производство по делото първоначално е било образувано по внесен обвинителен акт по обвинение за престъпление по чл.116 от НК срещу подсъдимите Д., като подбудител и помагач и Н., като помагач и срещу Б. С. като извършител / понастоящем свидетел по делото / - н.о.х.д. № 171/2003 г., по описа на Окръжен съд – Бургас. Същото е приключило с присъда № 84/02.07.2004 г., с която подсъдимият С. е признат за виновен в извършването на престъплението по чл.116 от НК и му е наложено съответно наказание, а подсъдимите Д. и Н. са признати за невиновни по предявените им обвинения и оправдани по същите. С въззивно решение № 53/13.06.2005 г. по в.н.о.х.д. №41/2005 г. присъдата на първия съд е била потвърдена. С касационно решение №62/17.03.2006 г. на 2-ро НО на ВКС въззивното решение е било отменено в частта относно оправдаването на подсъдимите Д. и Н. и делото е върнато за ново разглеждане от друг въззивен състав на апелативния съд в тази му част. В частта относно осъждането на Б. С. въззивното решение е оставено в сила.

След връщането на делото за ново разглеждане на Апелативен съд – гр.Бургас / въззивното производство е образувано по протест на прокурора и жалби на всички частни обвинители с искане за осъждане на подсъдимите / е постановена нова въззивна присъда №46/09.03.2007 г. по в.н.о.х.д. № 66/2006 г., по описа на Апелативен съд – Бургас, с която подсъдимите Д. и Н. са признати за виновни в извършване на престъплението по чл.116 от НК и са им наложени съответни наказания. С решение на ВКС № 663/11.10.2007 г. по н.д. № 383/2007 г., въззивната присъда е оставена в сила.

След влизането в сила на присъдата на Апелативен съд – гр.Бургас наказателното производство по делото спрямо подсъдимия Д. е било възобновено, на осн. чл.423, ал.1 от НПК с Решение на ВКС, 2-ро НО № 86/16.05.2012 г., по н.д. № 3151/2011 г., поради задочното му провеждане и въззивната присъда на АС – Бургас е била отменена и делото е върнато на досъдебното производство в тази му част.

Влязлата в сила присъда за подсъдимия Н. е била предмет на отделно производство за възобновяване, образувано на осн. чл.422, ал.1, т.3 от НПК и с решение на ВКС № 44/07.02.2014 г. по н.д. № 2253/2013 г., наказателното производство спрямо него е било възобновено, присъда № 84 на ОС – Бургас, въззивната присъда № 46 на АС – Бургас и решение № 663/11.10.2007 г. на ВКС са били отменени и делото е върнато за ново разглеждане на Окръжен съд - Бургас.

След възобновяването на наказателните производства за двамата подсъдими са били образувани две отделни съдебни производства пред Окръжен съд -Бургас. За подсъдимия Н. – н.о.х.д. № 126/2014 г., по описа на Окръжен съд – Бургас и за подсъдимия Д. – н.о.х.д.№18/2014 г., по описа на същия съд. С разпореждане № 20/

12-02.2004 г. по н.о.х.д. № 18/2014 г. на Окръжен съд-Бургас двете съдебни производства са били обединени. Съдебното производство по това дело е било прекратено и същото е върнато за доразследване на прокурора. След приключване на разследването е бил внесен нов обвинителен акт по н.о.х.д. № 1020/2016 г., по описа на Окръжен съд – Бургас, с който двамата подсъдими Д. и Н. са предадени на съд по обвинение за престъпление по чл.116, ал.1 т.9, вр. чл.115, вр. чл.20, ал.3 и 4 от НК за подсъдимия Д. и вр. чл.20, ал.4 от НК за подсъдимия Н..

Производството пред окръжния съд е приключило с присъда № 112/01.06.2020 г. по н.о.х.д. № 1020/2016 г., с която подсъдимите Д. и Н. са признати за невиновни по предявените им обвинения по чл.116 от НК и оправдани по същите, като са отхвърлени и предявените срещу тях граждански иски от гражданските ищци. По протест на прокурора и жалби на частните обвинители е образувано трето въззивно производство пред Апелативен съд – Бургас, в.н.о.х.д. № 214/2020 г., по описа на същия съд, по което е постановено решение № 1/08.02.2021 г., с което присъдата на окръжния съд е била потвърдена изцяло.

Настоящото касационно производство се движи по протест на прокурора и жалби на частните обвинители, Й. М. и Р. и Й. С. срещу последното въззивно решение на АС – Бургас, № 1/08.02.2021 г.

Касационното производство е второ по ред, тъй като първото касационно решение, с което е отменено въззивното решение по в.н.о.х.д. №41/2005 г. на АС – Бургас и делото е върнато за ново разглеждане на въззивния съд, не е отменено по реда на възобновяването за подсъдимите Д. и Н.. Следващите касационни производства са по глава 33 от НПК, а решението на ВКС № 663/11.10.2007 г. по н.д. № 383/2007 г., е било отменено по реда на възобновяването и за двамата подсъдими, в отделни производства и делото е върнато за ново разглеждане спрямо всеки един от тях, макар и на различни правни основания.

По касационното основание по чл.348, ал.1, т.2 от НПК

Оплакването за допуснати съществени нарушения на процесуалните правила при постановяване на въззивното решение следва да получи приоритетен отговор, предвид законовите последици в случай на установяване на неговата основателност - отмяна на решението и връщане на делото за ново разглеждане на първия или въззивен съд.

При упражняване на правомощията си по чл.314, ал.1 от НПК за проверка на първоинстанционната присъда, въззивният съд е приел, че фактите и обстоятелствата по делото, установени от окръжния съд са изяснени всестранно и пълно след правилна преценка на съвкупния доказателствен материал, което противоречи на последващата му процесуална оценка на приобщените обяснения на С., която е напълно противоположна на направената от първия съд. Описаната във въззивното решение фактическа обстановка, която апелативният съд е намерил, че се подкрепя от наличните доказателства, които са процесуално годни да послужат за изясняване на релевантните за обвинението факти е напълно идентична с установената от първата инстанция в присъдата. Както е посочено в решението, фактите по делото са базирани на едни и същи доказателства, с изключение на приобщените обяснения на С. от досъдебното производство като обвиняемо лице. Окръжният съд е заключил, че надлежно приобщените обяснения на С. не представляват годно доказателствено средство, поради това, че са депозирани в отсъствието на двамата подсъдими, които са били лишени от възможността да ги оспорят, поради което ги е изключил от доказателствената съвкупност, на базата на която е постановил присъдата си и не ги е използвал за установяването на възприетата от него фактическа обстановка, на която е основал и

изводите си по правото. Въззивният съд е направил нов процесуален прочит на процесуалната годност на същите гласни доказателства / надлежно приобщените обяснения на С. от досъдебното производство, пред съдия от окръжния съд / и е достигнал до различен правен извод - намерил е, че тези доказателства са процесуално годни да послужат за установяване на доказателствени факти, поради което ги е включил в доказателствената основа на възприетата в решението фактическа обстановка. Едновременно с това е кредитирал приобщените обяснения частично, само по отношение извършването на убийството от С., като е отхвърлил тяхната достоверност по отношение участието на подсъдимите Д. и Н. и не е основал фактическите си констатации по обвинението върху тяхното съдържание.

Основополагащ довод за неправилността на въззивното решение, застъпен в протеста и жалбите на частните обвинители е неправилната оценка от решаващите съдилища на обясненията на свидетеля Б. С., депозирани в качеството му на обвиняем по досъдебното производство, надлежно приобщени към доказателствената съвкупност, на осн. чл.281, ал.2 от НПК, тъй като наказателното производство спрямо него е приключило с влязла в сила присъда и по настоящото дело той участва като свидетел / чл.118, ал.1, т.1 от ПК /. Приобщените обяснения на това лице са оценени като единственото пряко доказателство за участието на двамата подсъдими в процесното деяние и в тази връзка, от особена важност за доказаността на обвинението, поради което е следвало да бъдат анализирани с особено внимание. Отделно, по въпроса за това, че Б. С. е прекият извършител на убийството на С. е налице влязла в сила присъда, която се ползва с материална и формална доказателствена сила, която обвързва и контролираните инстанции, поради което правилността ѝ не може да бъде подлагана на проверка в настоящото производство, като единственият способ за това е по реда на възобновяването. Апелативният съд е следвало да съобрази това обстоятелство в решението, включително и при оценката на приобщените обяснения на С., но същото не е било отчетено и съдът е направил изолирана от влязлата в сила присъда, самостоятелна оценка на доказателствата, които подкрепят фактите за извършителската му дейност и тяхната обективност. За целите на настоящото производство съдът е следвало да анализира доказателствата, относими към обвинението, с което е бил сезиран, за подбудителството и помагачеството на подсъдимите Д. и Н., без да проверява депозираниите от С. обяснения по чл.281, ал.2 от НПК, на които е основана влязлата в сила присъда спрямо него, с каквито правомощия не разполага.

Процесът на оценка на доказателствата най-общо преминава през два етапа. На първо място се преценява тяхната процесуалната годност, което включва преценка за начина им приобщаване по делото и дали това е извършено със средствата и методите, закрепени в НПК, чрез валидно процесуално следствено действие, допустимо ли е да бъдат ползвани за установяване на факти по делото/ например производните доказателства имат ограничена доказателствена стойност и др. /, а след това се изследват за тяхната обективност и достоверност. На втория вид преценка могат да бъдат подлагани само процесуално годни доказателства и доказателствени средства и това обстоятелство се установява чрез аналитичната дейност на съда по комплексна оценка на цялостната доказателствена съвкупност. В конкретния случай апелативният съд е допуснал смесване на подходи, като е възприел за правилна оценката на първия съд, а именно - процесуално негодни доказателства да се подлагат на преценка за тяхната обективност, без да се дистанцира с категоричност от същата.

Основателно е възражението от протеста и жалбите, че въззивното решение се отличава с едностранчив подход при оценката на приобщените обяснения на Б. С. като обвиняем. Апелативният съд е изложил детайлни съображения за

доказателствата по делото, които не ги подкрепят, докато посочените от обвинението във въззивния протест и жалби доказателства, които се намират в кореспонденция със същите са игнорирани или анализът им е повърхностен и фрагментарен.

Правилни са разсъжденията в решението, че оперативната беседа със задържано лице има преимуществено оперативна стойност, за разкриване извършителя на деянието и не се ползва с доказателствена тежест в процеса, особено в случаите, когато обвиняемият е задържан и лишен от възможността да упълномощи защитник при провеждането ѝ.

Аналогично правилни са и изводите на съда, че виновността на лица в качеството на съучастници, включени в осъдително решение, постановено за друг подсъдим, в което не е била подлагана на проверка доказаността на обвинението спрямо тях не може да се ползва като обстоятелство за доказване на тяхната вина, но този аргумент не е бил ползван от нито една от страните по делото, за да се налага излагането на доводи в противоположна посока.

Не могат да се възприемат за изцяло правилни аргументите в решението за доказателствената тежест на гласните доказателства, в зависимост от качеството на депозиращото ги лице, свидетел или обвиняем/ подсъдим. В принципен план обясненията на обвиняем или подсъдим и показанията на свидетел по делото се различават в процесуален аспект, доколкото чрез обясненията / които имат двойка природа – средство за защита и доказателствено средство / се реализира право на защита на лицата и по отношение на тяхната обективност не се носи наказателна отговорност, докато свидетелите депозират показанията си под наказателна отговорност. Тази процесуална характеристика на различните видове гласни доказателства не означава априори, че обясненията на подсъдимите се ползват с по-ниска доказателствена стойност от свидетелските показания. Този извод противоречи на нормата на чл.14 от НПК, съгласно която доказателствата нямат предварително установена сила. Тяхната стойност и тежест на доказване се оценява съобразно комплексната им свързаност и кореспонденция с останалите обективни доказателства, на базата на вътрешната им устойчивост и логика на съдържанието, а не от вида на техния източник, при положение, че е допустимо средство по НПК.

Безспорно С. не е потвърдил обясненията си от досъдебното производство, в които съобщава за участието на двамата подсъдими, но това е така и по отношение на извършването на убийството и собственото му участие в престъплението, което не е било пречка въззивният съд да оцени обясненията му в тази им част за обективни и да им даде кредит на доверие. Един и същ аргумент е бил използван в подкрепа на противоположни изводи, което е неприемливо, поради използване на противоречиви подходи при проверката на обективността на доказателствата.

По отношение оценката на гласните доказателства, изходящи от С., в които се съдържат факти за участието на двамата подсъдими в убийството на пострадалия е необходимо да се посочи следното :

Воззивният съд правилно е отчел, че същите са депозирани пред съдия от съответния съд, в присъствието на упълномощен защитник на обвиняемия, по негов избор, поради което по отношение на тяхното прочитане са налице предпоставките на чл.281, ал.2 от НПК, доколкото по този процесуален ред могат да бъдат приобщени само обяснения на обвиняем пред съдия, което представлява гаранция за свободното им депозиране без външно въздействие и влияние на други фактори. При анализа на приобщените обяснения на С. съдът ги е намерил за напълно истинни и верни в частта за личното му участие в извършването на убийството, поради което ги е кредитирал безусловно, при това в детайли и е

основал на съдържанието им фактическата обстановка по делото. Едновременно с това, същите обяснения на С. в останалата част – за причината да извърши убийството, предварителната подготовка за осъществяването му, снабдяването с оръжието и учебника по криминалистика, получаването на възнаграждение за изпълненото поръчение, намерените в лекия му автомобил друг вид оръжие и вещи и връзката им с подсъдимите Д. и Н. е оценен като неверни и неистинни, включително и в частите, в които намират подкрепа в други доказателства по делото. В решението на апелативния съд съществени за проверката на приобщените обяснения доказателствени факти са оценени превратно, като съдът напълно ги е игнорирал, независимо от взаимната им кореспонденция - показанията на свидетелите: И. Ш. от съдебно заседание и приобщените по н.о.х.д. № 171/2003 г., на осн. чл.281 от НПК, Д. В. от съдебно заседание и приобщените по реда на чл.281 от НПК, М. Г., по н.о.х.д. № 171/2003 г., приобщени по реда на чл.281 от НПК, поради това, че е починал, Т. С., Д. Х., Р. С. за конфликт между пострадалия и подсъдимия Д., което е послужило като мотив да извърши престъплението. При оценката на същите обяснения са игнорирани доказателствата за отправени от Д. заплахи за саморазправа с подсъдимия по причини на предходно посегателство, приключило със смъртта на двама негови приятели и собственото му телесно увреждане, убеждението на пострадалия, че Д. готви посегателство спрямо него, изведени от еднопосочните показания на същите свидетели, което многократно е споделял с тях, заявеното от свидетелката Н., че С. е бил безработен през процесния период и получаването непосредствено след извършването на убийството на голям размер парични средства, с които са открити три банкови сметки / пострадалият е прострелян на 21.11.2002 г., а банковите сметки са открити на 26.11.2002 г./ и е предоставена на същата свидетелка сума в щатска валута. При оценката на показанията на свидетелката Н. не са отчетени вътрешните противоречия при отделните разпити – първоначално заявеното от нея, че свидетелят С. е бил без работа и в близък период след датата на убийството ѝ е дал намерените в дома ѝ щатски долари, за да ги прибере, без да ѝ обяснява какъв е техния произход, за което тя не го е и питала / приобщени показания от досъдебното производство / . Впоследствие Н. свидетелства, че същите пари са от собствената ѝ и на С. трудова дейност като сезонни работници, които показания от съдебно заседание съдът безмотивно е кредитирал, без да аргументира становището си, при положение, че по делото не са налице други доказателства в подкрепа на заявеното от нея, че С. е работел като сезонен работник и е разполагал с немалък размер парични средства, включително и във валута.

Въззивният съд е игнорирал доказателствата по делото за проявен интерес от подсъдимия Д. към връщането на автомобил, ползван от С., в който той държал пистолет и други вещи, свързани с извършеното впоследствие убийство на С., изведен от показанията на свидетеля В., намерените в него вещи – пистолет, оптически мерник и снимки на път, който води до вилата на пострадалия, показанията на свидетеля С., за това, че пострадалият е проверил съдържанието на автомобила по подозрение, че срещу него се готви покушение, подкрепени от предадения по делото саморъчно написан текст, авторството, на който е установено чрез графическа експертиза, претърсването на жилището на свидетелката Н., и изземването на учебник по криминалистика, което съответства на обясненията му, че такъв му е бил предоставен от Д. /обясненията на С. са депозираны преди извършеното претърсване в дома на Н. /.

Обясненията на подсъдимия Н. за предоставена чанта на С. от Д. в наследствена къща на първия подсъдим в [населено място], също не са обсъдени във връзка с останалите доказателства. Тезата на съда, че С. не е посещавал адреса

в [населено място], не е доказателствено обезпечена в необходимата степен, доколкото почива само на проведения следствен експеримент, при който свидетелят не е могъл да посочи точното местонахождение на къщата, която тримата са посетили съвместно.

Фактическият извод на въззивния съд, че отношенията между пострадалия и подсъдимия Д. не са били влошени и от страна на подсъдимия не са били отправяни заплахи спрямо С. е изграден в противоречие с множеството цитирани еднопосочни гласни доказателства по делото, изходящи от същите свидетели. В принципен план обективността на гласните доказателства не може да се установи изолирано само от многобройността на еднопосочните доказателствени източници, но при всички случаи когато множество доказателства подкрепят посочения от обвинението мотив за убийството, отхвърлянето им изисква надлежна аргументация на изводите за недостоверност на тяхното съдържание. Вместо това съдът е основал извода си, че между подсъдимия Д. и пострадалия не са били създадени влошени отношения и Д. не е целял отмъщение, на изолиран доказателствен факт, от свидетелските показания на свидетелката Р. Й., която инцидентно е имала контакт с двамата, независимо от противоречията с останалите свидетелски показания, които са в обратен смисъл, без да отчете това обстоятелство и да го коментира в решението.

По отношение участието на двамата подсъдими в намирането на отнетия от С. лек автомобил, в който той държал оръжие и други вещи, свързани с подготвяното убийство на пострадалия, съобщено от С. в приобщените му обяснения, въззивния съд е намерил същите за недостоверни, като се е позовал на приключилото с влязла в сила споразумение наказателно производство спрямо свидетеля К. за престъпление по чл.290 от НК. Свидателят се е признал за виновен в това, че е лъжесвидетелствал по делото и част показанията му са неверни. Апелативният съд е кредитирал показанията на К. от съдебно заседание по настоящото дело и е намерил, че обясненията на С. се опровергават от същите. ВКС намира, че наказателното производство, водено срещу К. е послужило за възобновяване на делото спрямо Н., поради неистинни показания на свидетеля и с това се изчерпва тяхната значимост за делото. С горното свидетелят К. е дискредитиран като надежден свидетел и изходящите от него гласни доказателствени средства имат изключително ниска доказателствена стойност и тежест, доколкото с влязла в сила присъда е установено, че при свидетелстването му по делото е заявил неистина. При тези фактически данни, аргументацията на въззивния съд за това, че обясненията на С. са опровергани чрез показания на свидетел, за когото е установено, че дава неверни показания по същото дело е неубедителна и неиздържана. При тяхната проверка въззивният съд е следвало да отчете показанията на свидетеля Д. В., който има самостоятелни възприятия от съпричастността на подсъдимия Д. към издирването на лекия автомобил на С.. В показанията му от досъдебното производство, приобщени по чл.281 от НПК се съдържат данни за това, че подсъдимият Д. е бил пряко заинтересован от този автомобил и активно е настоявал да бъде намерен и върнат на С.. Какво е отношението на този факт спрямо цялостната фактическа обстановка по делото и какви доказателствени последици би имало това за доказаността на обвинителната теза е въпрос, на които ВКС не може да отговори, без да се намеси във вътрешното убеждение на въззивния съд, което е недопустимо. Същественото в случая е, че апелативният съд е очертал фактическата рамка по делото на базата на показания на лице, което е лъжесвидетелствало по същото дело и по повод на същите факти и че тези показания се ползват за проверка и служат за опровергаване на други доказателства, което е процесуално неиздържано като подход и представлява

съществен процесуален порок в доказателствената му дейност, който ВКС не може да отстрани. Въззивният съд като втора по ред инстанция по фактите има задължението да установи фактическата обстановка по делото като отчете всички налични доказателства, като първо ги прецени за тяхната процесуална годност, а след това за обективността им, при отчитане на доказателствената им стойност и тежест по отношение на обвинението и посредством комплексен анализ на тяхната взаимовръзка и кореспонденция с останалия, приет за надежден доказателствен материал, когато такава е налице.

С оглед изложеното, ВКС намира изводът на въззивния съд за това, че обясненията на С. за участието на подсъдимите Д. и Н. не намират доказателствена подкрепа от нито едно доказателство за недостатъчно аргументиран. Дали наличните доказателства са достатъчни да обосноват обвинението и да изключат вероятността от други изводи по фактите е втори етап от дейността на съда. При всички случаи първият етап се отличава с комплексен доказателствен анализ, който не може да се извърши от ВКС, което би представлявало недопустима намеса при формирането на вътрешното убеждение на съд по фактите, какъвто е в правомощията си въззивният съд. ВКС не може да замести въззивния съд в дейността му по установяване на релевантите факти, което е необходимо да се извърши на базата на вярна оценка на доказателствената съвкупност. При всички случаи игнорирането на част от доказателствата по делото, превратният анализ и неправилна оценка на други съществени за обвинението доказателства по естеството си представлява съществено процесуално нарушение и води до отмяна на въззивния съдебен акт. При наличието на пряко доказателство в подкрепа на обвинението спрямо двамата подсъдими, изходящо от извършител на убийството, което напълно е било игнорирано от първата инстанция като годно доказателство, след като въззивният съд е възприел противоположен извод за неговата допустимост, от една страна и истинност от друга – по отношение личното му участие, е следвало да използва много по-задълбочен подход при оценката на кореспондиращите му доказателства и в случите, когато се отхвърля взаимната връзка между тях, да изложи солидна аргументация, при съобразяване с вида и характера на инкриминираната престъпна дейност на двамата подсъдими, което не е направено в решението. В принципен план както оправдаването, така и осъждането на подсъдимите следва да се базира на пълна и вярна интерпретация на доказателствата и средствата за тяхното установяване. С този доказателствен стандарт е следвало въззивният съд да съобрази изводите си за оправдаване на двамата подсъдими, което във въззивното решение не е обективизирано.

По изложените съображения, протестът на прокурора и жалбите на частните обвинители се прецениха за основателни, доколкото при постановяването на въззивното решение са допуснати съществени процесуални нарушения, изразяващи се в неправилна доказателствена дейност по установяването на релевантните за обвинението факти и формирането на вътрешното убеждение на съда по същите факти, които не могат да се отстранят от касационната инстанция в рамките на настоящото второ по ред производство пред ВКС. Необходимо е отмяна на въззивното решение и връщане на делото за ново разглеждане от друг въззивен състав на същия съд в наказателната и гражданска части по отношение и на двамата подсъдими, предвид връзката на обвиненията срещу тях.

При новото разглеждане на делото е необходимо въззивният съд да извърши цялостен и задълбочен преглед на доказателствената съвкупност, придружен с надлежно аргументирано становище както за обективността на кредитираните доказателства, така и за недостоварността на останалите, които не възприема като

обективен доказателствен източник и да формира вътрешното си убеждение по фактите на надеждна доказателствена основа.

Изложените съображения обуславят наличие на касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК и водят до отмяна на въззивното решение и връщане на делото за повторното му разглеждане от друг състав на въззивния съд.

Водим от изложеното и на осн. чл. 354, ал. 3, т. 2 НПК, Върховният касационен съд, трето наказателно отделение

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ решение № 1/08.02.2021 г. на Апелативен съд–гр. Бургас, постановено по в.н.о.х.д. № 214/2020 г.

Връща делото за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд от стадия на съдебното заседание.

Решението не може да се обжалва.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: